

نسخه‌های پزشکی، الکترونیکی می‌شود

برای کشوری که جزو 20 مصرف‌کننده اول دارو در دنیاست و رتبه دوم مصرف خودسرانه دارو در آسیا را هم یدک می‌کشد، نظارت بر نسخه‌های پزشکان و فعالیت داروخانه‌ها، می‌تواند سطح سلامتی مردم ایران را به شکل چشمگیری ارتقا دهد.

برای کشوری که جزو 20 مصرف‌کننده اول دارو در دنیاست و رتبه دوم مصرف خودسرانه دارو در آسیا را هم یدک می‌کشد، نظارت بر نسخه‌های پزشکان و فعالیت داروخانه‌ها، می‌تواند سطح سلامتی مردم ایران را به شکل چشمگیری ارتقا دهد. با وجود آن که سال‌های سال است وزارت بهداشت از نظارت جدی‌تر بر نسخه‌های پزشکان سخن می‌گوید، اما هیچ‌گاه مجموع این اظهارنظرها نتوانسته است از میزان تجویزهای غیرضروری دارو در نسخه‌های پزشکی بکاهد. حالا در این شرایط وزارت بهداشت برای اولین بار به طور جدی اعلام کرده است که قصد دارد در سال 93، نسخه‌های پزشکی را الکترونیکی کند تا با این شیوه، نظارت بیشتری بر نسخه‌های تجویزی داشته باشد. بر اساس گفته‌های روز گذشته مدیرکل نظارت بر داروی سازمان غذا و دارو، مقدمات الکترونیکی شدن نسخ پزشکان نیز در حال پیگیری است و با تحقق آن، نظارت بر تجویز و مصرف منطقی دارو شدت می‌گیرد. مهدی پیرصالحی به ایسنا توضیح داده است که طی همکاری با سازمان‌های بیمه‌گر، نسخه‌های پزشکان هم کنترل می‌شود تا اگر تجویز غیرمنطقی انجام می‌شود، تذکره‌ها و دیگر اقدامات قانونی لازم انجام شود. تذکر و اعمال اقدامات قانونی به این معنی است که اگر پزشکی به تجویز داروهای غیرضروری، اصرار داشته باشد و در نسخه‌های پزشکی، داروهای پرخطر و غیرمنطقی را برای بیمار تجویز کند، با آن پزشک برخورد قانونی خواهد شد؛ آن هم در شرایطی که مدارک و مستندات این تجویزهای غیرمنطقی به صورت الکترونیکی هم ثبت می‌شود و در نتیجه برای پزشک، جای‌چندانی برای دفاع و انکار تجویزهای غیرمنطقی باقی نمی‌ماند. سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت اعلام کرده است که این طرح از سال آینده به صورت آزمایشی در کشور اجرا می‌شود و این سازمان امیدوار است که با الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی، بتواند هم داروهای تجویزی از سوی پزشکان را با شفافیت بیشتری رصد کند و هم بر فروش دارو از سوی داروخانه‌ها نظارت بیشتری داشته باشد. دکتر اکبر عبداللهی اصل، معاون نظارت و برنامه‌ریزی سازمان غذا و دارو هم در گفت‌وگو با جام جم یادآوری می‌کند که این طرح می‌تواند موجب شود تا وزارت بهداشت بر زنجیره تامین دارو در کشور، نظارت بیشتری داشته باشد. عبداللهی خاطرنشان می‌کند که دانشگاه‌های علوم پزشکی شیراز و شاهرود، در زمره اولین دانشگاه‌هایی هستند که برای اجرای این طرح در سال آینده، اعلام آمادگی کرده‌اند.

پرونده الکترونیکی، پیش‌نیاز نسخه الکترونیکی

در نسخه‌های الکترونیکی پزشکی، پزشک به طور مستقیم با داروخانه در ارتباط است و داروهای تجویزی از سوی پزشک در پایگاه الکترونیکی ثبت می‌شود. دکتر محمد جهانگیری، معاون برنامه‌ریزی و نظارت سازمان نظام پزشکی در گفتگو با جام جم معتقد است که بدون الکترونیکی شدن پرونده پزشکی بیماران، الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی نمی‌تواند به طور کامل به هدفش دست پیدا کند. جهانگیری بر این باور است در صورتی که پرونده الکترونیکی از بیماران داشته باشیم، حرکت بزرگی در جهت ساماندهی بیماران خواهد بود که در آن شرایط، الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی هم می‌تواند بخش مهمی از فرآیند الکترونیکی شدن پرونده بیماران باشد.

به گفته این مقام مسئول، اگر الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی فقط به این شکل باشد که اسامی داروها را در جای دیگری غیر از نسخه کاغذی ثبت کنیم، این کار جواب نخواهد داد، اما در صورت الکترونیکی شدن پرونده بیماران، نسخه‌های الکترونیکی می‌تواند هم برای بیماران و هم برای پزشکان مفید باشد.

گرچه بحث الکترونیکی شدن پرونده‌های پزشکی هم بحث تازه‌ای نیست و در گذشته نیز مسئولان وزارت بهداشت از لزوم اجرای آن سخن می‌گفتند، اما معاون سازمان نظام پزشکی خبر می‌دهد که این بار به طور جدی، بحث الکترونیکی شدن پرونده‌های پزشکی پیگیری شده و با تفاهم‌نامه‌ای که بین سازمان نظام پزشکی، وزارت بهداشت و وزارت رفاه منعقد شده است، فرآیند الکترونیکی شدن پرونده پزشکی بیماران، از سال 93 اجرا خواهد شد.

فرهنگ سازی برای ترویج نسخه‌های الکترونیکی

در فرآیند الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی، تا حد امکان نسخه‌های کاغذی از مطب‌ها و بیمارستان‌ها جمع می‌شود و از طریق یک شبکه داخلی، پزشک با داروخانه‌ها و مراکز پاراکلینیک در ارتباط است؛ یعنی پزشک به طور مستقیم، نسخه را به صورت الکترونیکی برای داروخانه می‌فرستد و همه این اطلاعات رد و بدل شده بین پزشک و داروخانه ثبت می‌شود. جدای از این که اجرای این طرح در سال آینده به اعتبار کافی نیاز دارد و بدون تامین اعتبار، امیدی به اجرای آن نیست، دغدغه

بعدی این است که قبل از اجرای این طرح، باید در بین پزشکان و بیماران هم این فرهنگ سازی انجام شود که نسخه کاغذی بر نسخه الکترونیکی، مزیت و اولویتی ندارد.

در واقع، با وجود این که سال های سال است نسخه های پزشکی به شکل کاغذی بین پزشک و بیمار رد و بدل می شود، پذیرش نسخه الکترونیکی از سوی بیمار، نیاز به آموزش و صرف زمان دارد.

امین جلالوند - گروه جامعه